

Kitap Tanıtımı

Ayşe Nihal AKBULUT

İstanbul Üniversitesi

YAZICI, Mine. 2007. *Yazılı Çeviri Edinci*. İstanbul: Multilingual.

160 s. ISBN 975-6008-29-6

Mine Yazıcı, (soyadının sezdirimlerine yakışır biçimde) “Geçmişten Günümüze Yüksek Öğretimde Çeviri Eğitimi” (2001), “Translator Training in Turkey” (2004) gibi Türkiye’de çeviri eğitimini betimleyen ve tartışan yazılarının ardından bu kitabıyla da doğrudan çeviri eğitimine işlevsel bir gereç üretmiş oluyor. Kitabı 2008-2009 ders yılında Çeviride Araştırma Yöntemleri başlıklı dersimde kullandığımda bu yapıtın amaçladığından daha geniş bir okur kitlesinin işine yarayacağını gözlemledim. Her ne kadar yazar önsözde okur kitlesini “bu alana ilgi duyanlara ve çevirmen adaylarına” diye sınırlasa da, bu yelpazeye eğitimcileri ve çeviribilimcileri, örgün öğretim içinde olmayıp kendini geliştirmek isteyen çevirmenleri de rahatlıkla katabiliriz.

Yazıcı’nın bu kitapta en belirgin amacı, uzun yıllara dayanan eğitimciliğinden süzdüğü ana ilke, uygulamadan ve çeviri gerçekliğinden örnekleyerek öğretmek. Çeviri kavram ve terimlerinden ödün vermeyen ama çevirmen adaylarının gözünü korkutmayan ve iletişim edimini koparmadan sürdüren bir anlatımla temelde dil edinci ile çeviri edincinin ayrımlarını belirterek yol alıyor. Kitabın öğrenci odaklı olduğunun kanıtları çok sayıda: Her bölümün sonundaki araştırma soruları, kaynaklarıyla verilen ve çok çeşitli alanlardan derlenmiş örnekler ve en sondaki terimce bunlardan bazıları.

Bu kitabın örneklerini sınıfta kullanırken, bu görevi sanırım her eğitimci öğrenci profilindeki değişikliklere göre doğan gereksinimleri karşılayacak biçimde değiştirmek, geliştirmek ve yeniden ele alma gereğini duyacaktır. Neredeyse her sınıf için yeni bir alıştırma kitabı üretmek bile düşünülebilir. Böylece örnekler güncellenecek ve işleve odaklanacaktır.

Son 30 yılda ülkemizde bizim çeviribilim alanında yaşadıklarımızı, deneyimlerimizi, tartışmalarımızı, incelemelerimizi ve gereksinimlerimizi, eğitime yansıtılmaya araç olabilecek, bizim dilimizde yazılmış, bizim gerçeklerimizi dünyadaki tartışmalar ölçeğini de gözden yitirmeden eğitime yansıtılmaya araç olan bu ve benzeri temel kitapların yazılıyor olmasını bu eğitimin içinden biri olarak sevinçle karşılıyorum. Aslında böylece çeviri alanında çalışan herkesin çok iyi bildiği anadil edincinin çevirmen için önemi, çokkültürlülük ile çokdilliliği vurgulama çabası içinde kimi zaman gözden yitiyor, daha da kötüsü, küçümseniyor. Oysa bu dilde yapılan tartışmalar bu dili çeviribilim alanında hem kavramsal, hem terim dağarcığı hem de düşünme yöntemi açısından geliştirecektir. Bu kitap tanıtımını yazdığım Çeviribilim Dergisinin böylesi önemli bir işlevi sürdüreceğinden, İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Bölümünün 90’lı yılların sonlarında başlayan ve yıllar içinde artık gelenekselleşmiş olan, çeviribilim gündemini ulusal düzlemde oluşturma çabası için yeni bir iletişim oluğu işlevini üstleneceğinden hiç kuşku yok.

Yazılı Çeviri Edinci kitabının ilk bölümünde temel kavram ve ilkelere değinen yazar, kitabın ana izleğini konu alan betimleyici bir çalışmasını aktararak çevirmen adayına kitabın

odak noktasını sunuyor. Böylece öğrencinin bu ana izlek üzerinde durması ve düşünce üretmesi için ortam hazırlıyor. Bu arada bir araştırma edimi sırasında araştırmacının karşılaştığı kısıtlamalara, araştırmanın veri tabanının oluşturulmasından, karşılaştırmalı çözümlemesi ve değerlendirmesine dek birçok yönüne dikkat çekiyor, bu konuda bir örnekçe kuruyor.

Yazıcı çeviribilimde günümüzde son derece tartışmalı bir konuma oturmuş olan “eşdeğerlik kavramını” enine boyuna tartıştıktan sonra, kaynak metin ile erek metin arasında oluşturulacak eşdeğerlik bağıntısı için en güncel ve esnek tanımda karar kılıyor. Chesterman 2006 ([http://www.helsinki.fi/~chesterm/TransTheory.html# Equivalence](http://www.helsinki.fi/~chesterm/TransTheory.html#Equivalence)). Böylece çevirmenin ve çevirmen kararlarının çeviri güdümleriyle doğrudan ilintisini sergiliyor. Çevirmenin çeviri sürecinde önce metni alımlama sonra da yeniden kurma aşamalarındaki bilişsel süreçleri gerçek çeviri durumları üzerinden açıklanıyor.

Üçüncü bölümde ise yazar çevirmenin dil ve ekinsel edincini nasıl hangi koşullar altında, ne gibi durumlarda hangi güdümleri benimseyerek işin içine sokacağını tartışıyor ve burada araştırmacı çevirmenin önde gelen becerisini ortaya koyuyor: bilgi yönetimi. Çevirmen yalnızca metin içi değil aynı zamanda metin dışı bilgiyi kullanarak anlama ulaşan kişidir.

“Özel Alan Çevirisi ve Bilgi Kaynakları” başlıklı son bölümde Yazıcı uzmanlık alanı çevirmenin işte bu bilgilere hangi yollardan ulaşabileceğini, en gelenekselden en güncele dek sayıp döküyor. Bu bölümde terim sözlükleri üzerine yaptığı betimleyici bir araştırmayı da sunan yazar, öğrenciye güvenilir ve işlevsel bir sözlük seçme ölçütlerini sezdirirken kendi veri tabanını da hazırlama yordamını öğretiyor. Bu bölüm öğrenci/çevirmen adayı/ araştırmacının çeviride araştırma konusuyla ilk tanışıklığını sağlayarak ona gerçek çeviri dünyasının kapısını aralıyor.

Dikkate değer bir eğitim birikimi ile, alana duyulan sevgi ve özenle hazırlanmış uzmanlık işi bu kitabı yazar, çok yerinde bir davranışla, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi eski dekanlarından Doğu Dilleri uzmanı olan babası Prof. Dr. Tahsin Yazıcı'ya adanmış.

Book Review

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Nihal Akbulut

Istanbul University

**YAZICI, Mine. 2007. *Yazılı Çeviri Edinci. (Translatory Competence for Translators)*
İstanbul: Multilingual. 160 pp. ISBN 975-6008-29-6**

The title of the book defines itself only to a certain extent, for Dr. Mine Yazıcı (as her last name readily implies, *yazıcı* being a secretary or author) has not simply written a book exclusively for translators but composed a course-book discussing the main aspects of research in TS in a manner that one would easily describe as crucial for a wide range of readers, namely, scholars, instructors and students. As the writer herself points out in the preface, the main objective of the book is consciousness raising for the translator-to-be and defining the task of the professional translator by primarily distinguishing between linguistic competence and translatory competence. The preface is a brief preamble presenting the objectives and the function of the book but also a succinct socio-cultural and academic history of TS in Turkey.

Yazıcı, after drawing the theoretical framework of translation didactics in the first chapter, introduces a descriptive study on the same subject, thus supplying the student with a research model. The chapter comprises many of the main aspects of research such as, for example, the process of investigation, the constraints the researcher is faced with, designing a model for a database, a contrastive analysis and evaluation. The fact that the subject of study is translation didactics significantly foreshadows the focal point of the following chapters.

As a TS instructor who assigned the book as resource for a course on research techniques for undergraduates, I would especially like to emphasize the student –friendly nature of the book. The main concepts and terms are defined, discussed and exemplified thoroughly. Though the main terminology of TS is introduced at length, the overall language used in the book is not complex and intimidating. The glossary at the end of the book is very functional. The explanations are supplied with a sufficient number of examples from different specific areas, subjects or text types.

The exercises can be elaborated in accordance with each new focus and a number of different specific fields could be added and exemplified with each new group of students and according to different alignments in different programs. The instructor using the book as a resource may plan to devise a different workbook for each specific course and the changing student profile along the guidelines drawn by this book.

The book can be considered the first of its kind written in Turkish, as far as the subject handled goes, if we leave aside certain articles and other academic texts which deal with translatory competence. I also find it significant that the book is written in Turkish. Though it goes without saying that English is *lingua franca* and a TS scholar's first choice would readily be this language for efficient and productive global communication in the discipline, like a number of Turkish TS academicians I am thankful to Dr. Yazıcı and those scholars who write, discuss and teach TS in their native tongues.

First and foremost for functional reasons, texts produced in Turkish in our field are invaluable. Although as a result of the emphasis on the intercultural aspect of TS the role of the native tongue most often tends to be forgotten or sometimes even underestimated, our experience as instructors of future translators and TS scholars reveals the indispensable role of the native tongue in both their professional and the academic life. The terminological, conceptual and methodological contribution of such books and articles written in Turkey in the last three decades within our discipline paved the way to the canonization of TS in the Turkish language and culture.

I personally hope that the periodical I am writing this review for, *Çeviribilim Dergisi*, will provide the medium where TS discussions will be held on a national as well as an international basis. Thus the conventional and fundamental role that İstanbul University has adopted in the establishment of TS in Turkey will be reinforced via this new channel.

Dr. Yazıcı considers one of the oldest and the most controversial concepts of TS, equivalence, in the second chapter where she concludes with a flexible view covering all the possible shades of a definition for the term, as any relation that would possibly obtain between the source text and translation. Yazıcı bases her classification on Chesterman 2006 (<http://www.helsinki.fi/~chesterm/TransTheory.html#Equivalence>) and thus highlights the role of the translator and the translator's decisions. The macro and micro translation strategies she takes into consideration are explained with significant examples and in full detail.

Cognitive processes of the translator, both the comprehension and the reformulation stages, are explained through case studies and exemplified with real translation tasks.

While the author deals with the translator's linguistic and culture competences, and how s/he utilizes these, applying what sorts of strategies in what sorts of situations and under which circumstances, etc. in the second and third chapters, she also deals with another essential skill the translator must have, namely, knowledge management. The translator-to-be learns to infer meanings from not only textual but extratextual information as well. Conventional and unconventional resources of all sorts for translators of specific fields are handled in this last chapter of the book entitled "Translation of Specific Fields and Resources". The author also carries out a descriptive study on dictionaries of terminology and gives the reader/student/translator-to-be an insight as to how one can choose a dependable, functional dictionary, how one can establish one's own term base, etc. The last chapter may be considered as a preliminary step towards acquainting the student/researcher with the subject, opening the door and leaving it ajar for them to go out to the field and put it into practice.

The book is aptly dedicated to the memory of the writer's father, Prof. Dr. Tahsin Yazıcı, a well known scholar of Eastern Languages and Literatures and one of the former deans of the Faculty of Letters of İstanbul University, as he evidently is the person who paved the way to the success of this book as an example of scholarly work.